

Protokoll

Tillväxtberedningen

Tid och plats

17 maj 2019, kl. 10-16, Norrbottens Kommuner, Luleå

Närvarande

Tomas Mörtberg (c) Norrb. K.
Jeanette Wäppling (v) LKF
Robert Bernhardsson (s) LKF
Tomas Egmark (s) Norrb. K
Sara Lundberg (s) A-kommuner

Anita Lindfors, Norrb. K.

Lennart Thörnlund (s) Region Norrb.
Anders Öberg (s) Region Norrb.

Ulrika Nilsson, Region N. p 1-7
Anna Lindberg, Region Norrb
Per-Erik Andersson, Region Norrb.
David Sundström Region Norrb
Eva Jonsson Region Norrb
Elisabeth Johansson Englund Region
Norrb.
Monica Lejon Region Norrb.

För kännedom

Britta Flinkfeldt (s) Norrb. K.
Claes Nordmark (s) Norrb. K
Tommy Nilsson (s) Östra Norrb.
Ulrica Hammarström (s) Östra Norrb.
Helena Stenberg (s) Norrb. K.
Niklas Nordström (s) Norrb. K
Sven Tornberg (c) Norrb. K

Kenneth Backgård (sjvp) Region N.
Linda Frohm (m) Region Norrb.
Nils-Olov Lindfors(c) Region Norrb
Anders Josefsson (m) Region Norrb
Johannes Sundelin (s) Region Norrb
Helena Öhlund (s) Region Norrb
Anders Sundström (sjvp) Region N
Marin Åström (sjvp) Region Norrb.
Tomas Vedestig (sjvp) Region Norrb.
Anders Rönnqvist (sjvp) Region Norrb
Daniel Persson (s) Region Norrb.

Dagordning

- 1 Mötesordförande Anders Öberg hälsar alla välkomna.
- 2 Till justerare väljs Tomas Mörtberg.
- 3 Dagordningen godkännes med tillägg under övriga frågor, information om Buss-gods AB.
- 4 Föregående protokoll godkänns och läggs till handlingarna.
- 5 **Infrastruktur**
 - a. Skrivelse – Inlandsbanans potential
Ulrika Nilsson återkopplar till uppdraget att ta fram en skrivelse om investering i inlandsbanan som ett komplement i ett järnvägssystem och betydelse för

inlandets utveckling samt att investeringen inte konkurrerar med länets prioriteringar som bl.a. Norrbotniabanan. Skrivelsen är förankrad hos respektive ordförande.

Tillväxtberedningen beslutar att ta bort femte stycket eftersom syftet är att lyfta inlandsbanans potential samt att budskapet om länets prioriteringar framkommer tydligt.

b. Uppföljning Länstransportplanen

Ulrika Nilsson informerar om genomförande av planen där de stora investeringarna är väg 97 Södra Sunderbyn-Sävast, väg 373 Svensbyn-E4 samt planering av Norrbotniabanan. Åtgärder med mötesseparering är dyra och här har medel tillskjutits från nationella planen för medfinansiering av mötessepareringsåtgärder på de regionala vägarna. Brister gällande gång och cykelvägar (GC) längs det statliga vägnätet tar lång tid att åtgärda då kostnaden för byggnation av GC-vägar är höga i Trafikverkets regi. Medel till kollektivtrafikåtgärder i regionala planen handlar om bl.a. busshållplatser på statliga vägar för bättre tillgänglighet och säkerhet. Möjlighet till medfinansiering med 50% från regionala planen till GC-åtgärder på kommunala vägnätet har en bra spridning i länet och är efterfrågat från kommunerna.

Tillväxtberedningen konstaterar pga. mindre medel till brister förskjuts hela tiden för GS-åtgärder på statliga vägnätet vilket ger sämre säkerhet för invånarna. Det är viktigt att Region Norrbotten påpekar betydelsen av dessa åtgärder i fortsatt dialog med Trafikverket.

c. Yttrande på utredning om samverkande busstrafik i inlandet

Ulrika Nilsson informerar att inför Trafikverkets omförhandling av ersättning till av dem utpekade vissa stomlinjer, kan regionen lämna synpunkter. Samverkansavtal avser busslinjer mellan Trafikverket och kollektivtrafikmyndigheter i de fyra nordligaste länen. Idag har TRV två samverkansavtal med RKM i de nordligaste länen. Ett avtal gäller busstrafik längs Inlandsbanan/Inlandsvägen E45 Mora-Gällivare, linje 45. Ett avtal omfattar 13 busslinjer, i det samverkande systemet. Båda avtalen löper ut i dec 2019. TRV gör prioriteringar bl.a. utifrån tillgänglighet till sjukhus, större orter och besöksnäringen. TRV förslår i utredningen att den årliga ersättningen ska minska med ca 6 Mkr till en nivå på 36,3 Mkr, Norrbotten får 8,5 Mkr samt därtill 5,7 Mkr till linje 100.

Region Norrbotten har i sitt svar påpekat att även om befolkningstillväxten inte ser gynnsam ut för alla kommuner, ökar besöksnäringen, således väntas det interregionala resandet växa. Trafikverket behöver även väga in i sitt resultat som kommer att påverka tillgängligheten, de aviserade banarbetena. Under perioden 2019-2026 kommer järnvägssträckan Boden-Kiruna, Boden-Luleå samt Kiruna-Riksgränsen att vara påverkad och avstängd under vissa perioder. Tågtrafiken kommer att ersättas till viss del med bussar. Allt detta ger störningar i trafiksystemet under lång tid vilket innebär att faktisk tillgänglighet är något annat än den i rapporten beräknade.

Pilotprojektet flygbilen som resulterar i att det är möjligt att resa kollektivt till Luleå airport från Haparanda, Jokkmokk, Kalix, Älvsbyn och Övertorneå får stor betydelse i utredningen avseende tillgänglighetsförbättring. Region Norrbotten menar att flygbilen är ett pågående projekt, vilket innebär att framtida finansiering

inte är säkrad Sammantaget finner Region Norrbotten det problematiskt att tillskriva en försöksverksamhet en sådan betydelse i tillgänglighetsbedömningen.

Vidare ställer sig Region Norrbotten tveksam mot Trafikverkets styrning av buss-tider för linje 100 mot de kommersiellt bedrivna SJ tågen i Umeå. Här behövs istället en styrning ske mot de regionala tågen för att offentliga medel till kollektivtrafik i större utsträckning ska samordnas. Sammantaget innebär detta att ett antal påverkande faktorer gör att den faktiska tillgängligheten kan antas bli sämre än den beräknade vilket talar emot en minskning av bidraget för att upprätthålla den önskade tillgängligheten enligt tillgänglighetsmodellen.

Tillväxtberedningen beslutar att ovanstående synpunkter är viktiga samt uppdrar till ansvarig tjänsteperson att ta med vikten av fortsatt finansiering av flygbilen till Region Norrbotten. Vidare att Region Norrbotten bör vid översyn av stomlinjer ha en positiv inställning till att säkerställa att det finns busslinjer eller andra alternativ, oberoende av täckningsgrad, i inlandet vilket är en överlevnadsfaktor för invånarna på landsbygden.

6 Gemensam beredning – regional samsyn

Anita Lindfors informerar från uppdraget i fjol att se över politiska beredningar mellan Region Norrbotten och Norrbottens Kommuner samt de olika regionala samverkansforumen. Det finns behov av utvecklad planering av mötes-tider och innehåll på de olika regionala forumen. Med bättre beredningsförfarande kommer inte samma frågor upp flera gånger om de inte ska behandlas från olika perspektiv och uppdrag. Det är nödvändigt med en gemensam bild avseende länets utmaningar för att kunna hantera dem i det lokala och regionala utvecklingsarbetet vilket bör ge förutsättningar för bättre samsyn och lösningar i frågor där även konfliktytor och särintressen finns.

TVB beslutar instämma i bilden av utmaningar för länet och uppmanar till fortsatt process.

7 Rapport miljömålen – Jörgen Naalisvaara, Länsstyrelsen

Jörgen Naalisvaara berättar om att Länsstyrelsen ansvarar för att samordna det regionala arbetet med de 16 nationella miljömålen och miljötillståndet. I och med beslut i riksdagen 1999 blev det ett strukturerat arbete med uppföljning och åtgärder. Arbetet kopplar till Agenda 2030 målen. Regeringen och Naturvårdsverket prioriterar biologiskt mångfald- och klimatmålen. Arbetet följs upp årligen och utgår från fastlagda kriterier med både kvantitativa och kvalitativa datainsamlingar samt övrigt underlag som provtagningar, enkäter och FoU rapporter. Bedömningen görs av experter och för 2018 uppnår inte länet målen.

Diskussion om att vid bedömning behövs förutom experter dialog med kommuner, näringsliv och andra aktörer. Det borde både skapa en medvetenhet om miljömålen och samtidigt skapa förståelse samt synliggöra målkonflikter som måste lösas i dialog till nytta både för hållbar regional tillväxt och miljön.

Tillväxtberedningen beslutar att detta är ett mycket viktig område och att dialogen måste fördjupas och fortsätta för bättre förståelse av olika intressen och inför bedömning av den årliga uppföljningen. En vädjan är därför att länsstyrelsen för dialog med bl.a. kommuner och regionen. Jörgen Naalisvaara, Länsstyrelsen bjuds åter in vid årsskiftet.

8 Det regionala tillväxtarbetet

a. Nationellt forum

Anna Lindberg informerar att agendan för nästa nationellt forum inte har skickats ut. Det är aktuella frågor utifrån regional tillväxtpolitik som behandlas och föredras oftast av ansvarig minister. På tjänstemötet inför kommande nationellt forum med politiker diskuterades inspel från regionen om sakområdesinriktning till nationella strategin som indirekt styr RUS; 1:1 medel och kopplar till sammanhållningspolitiken. Diskuterades även EU-kommissionens "Smartare Europa" och ESF+. Övriga frågor som lyftes var samarbete mellan myndigheter, AF, Försäkringskassan och migrationsverket. Regionerna vill ansvara för landsbygdsfrågor och få tydligare uppdrag avseende kompetensförsörjning.

Informationen läggs till handlingarna.

b. Påverkansarbete 2019 – Region Norrbotten

Anna Lindberg informerar om påverkansverksamheten i Stockholm vilket består av tre delar. Först förutsättningar utifrån uppdraget som Region Norrbotten har; att förslaget i översynen av kostnadsutjämningen mellan landstingen går igenom, att det inte ska finnas juridiska gränsöverskridande hinder för regionens verksamhet samt att det finns en tydlig ansvarsfördelning mellan myndigheter kring tillväxtfrågor.

Region Norrbotten ska påverka för att få uppdrag som testregion för hantering av demografiska utmaningen utifrån hälsa, vård och omsorg samt ansvar för länets landsbygdsplanering och regionala fysiska planering. Samt påverka för bildande av nationellt kompetenscentrum för mänskligt och att det bildas nationellt kompetenscentrum för samers hälsa. Vidare ska regionen främja tillväxtvillkor och investeringar genom att arbeta för att snabba på byggandet av Norrbottenbanan till Skellefteå och att takten ökas för planering och byggstart mellan Skellefteå – Luleå. Påverka flexibel och tillåtande tillämpning av strandskyddet samt påverka en tydlig och förutsägbar juridisk tillståndsprocess om mineralprospektering. Arbeta för utbyggnad för uppskjutning av minisateliter från Esrange samt infrastrukturen och kollektivtrafikens betydelse för besöksnäringens utveckling.

Informationen läggs till handlingarna.

c. Rapport från hearing om regional fysisk planering

Anna Lindberg informerar att Stockholm och Region Skåne har i uppdrag att ta fram regionplaner. Övriga regioner som vill ha en regional fysisk planering måste ansöka från regeringen. Det finns olika behov för regionerna och geografiska skillnader mellan norr och södra delarna i Sverige exempelvis bostadsbyggande till förutsättningar för näringslivet, kollektivtrafik (buss och tåg), infrastrukturplanering, bredband, service i glesbygd, elnätskapacitet och riksintresse. Man ska se regionen som en samtalspart. Det handlar inte överpröva kommunala översiktsplanerna. Istället handlar det om att kunna förse med kunskap, ha en strukturbild om Norrbotten, se befolkningsutveckling och rörelsemönster och att kunna ge bättre planeringsunderlag.

Informationen läggs till handlingarna.

d. Utredning om planering och dimensionering av Komvux och gymnasieskolan

bättre förutsättningar för länets samhälls-entreprenörer och sociala företag.

Informationen läggs till handlingarna.

h *Strututredningen – en långsiktig, samordnad och dialogbaserad styrning av Högskolan.*

Per-Erik Andersson presenterar utredningens direktiv vilket är att styrningen ska främja ”starka och ansvarsfulla lärosäten” som kan uppfylla nationella mål och möta samhällsutmaningar i Sverige och globalt. Målet är ett ramverk för styrning och resurstilldelning som ger lärosätena goda förutsättningar att ta ansvar för att utveckla och förmedla kunskap för samhällets långsiktiga utveckling. Region Norrbotten lyfter i sitt yttrande behov av distansstudier med stimulansfinansiering för att klara kompetensförsörjningen. Vidare ska samverka med omgivande samhälle s.k. tredje-uppgiften vara ett måste. Förslaget om en maxgräns på 50% rörlig del är hindrade för samarbete med näringslivet och att det är viktigt att universiteten är delaktiga i innovativa system.

TVB beslutar att stödja synpunkterna i yttrandet.

9 Ägarstyrning – översyn gemensamma bolagen

David Sundström redogör för att samtliga ägare (kommuner och regionen) är positiv till en översyn och ser möjligheter till ökad samordning, mindre OH kostnader, stärkt flexibilitet och bättre ägaransvar och inflytande. En politisk styrgrupp ska bestå av representanter från regionen och kommunsidan. Processen sker under hösten med djupintervjuer, genomlysning av bolagens resurser och juridiska frågor. Två förslag presenteras på en ägardag i slutet på året.

Informationen läggs till handlingarna

10 Hit gick pengarna - företagsstöd och översyn av stödområden

Elisabeth Johansson Englund redovisar regionala företagsstöd som går till investeringar, tillväxt och stödberättigande verksamhet. De är inga driftstöd. Medlen är förordningsstyrt men möjlighet till viss regional variation finns. Det finns olika stödtyper och det görs tillfälliga satsningar exempelvis affärsutvecklingscheckar till digitalisering och internationalisering för att främja export. Även till specifika branscher som naturturism och livsmedelsförädling för att främja tillväxt. Det sker också uppsökande verksamhet med träffar ca. 500 företag. Just nu finns 800 pågående ärenden. Under 2018 beviljades stöd för 77,5 mkr och det går främst till besöksnäring och inom tillverkning. Glädjande är en ökning av företag inom livsmedelsförädling. Stöden ger möjlighet till expansion och fler arbetstillfällen. Positivt är att överlevnadsgraden är hög efter tre år. Det olika stöden är efterfrågade och gör nytta.

Informationen läggs till handlingarna

11 Handlingsplan för kompetensförsörjning och Sveco rapport om lärcenter verksamhet

Eva Jonsson berättar om plan för kompetensförsörjningsarbetet 2019 vilken syftar till att balansera en ökad sysselsättning. Genom dialog med olika aktörer, prognoser och analyser är huvudfokus på två områden. A=Ökad möjlighet till matchning mellan efterfrågan och utbud. B=Ökad rörlighet på arbetsmarknaden. Åtgärder planeras

David Sundström informerar att Lars Stjernqvist har uppdraget som särskild utredare. Uppdraget är bl.a. att trygga den regionala och nationella kompetensförsörjningen, effektivisera resursutnyttjandet och förbättra tillgången till ett allsidigt brett utbud av utbildningar av hög kvalitet. Syftet är även att främja en likvärdig utbildning och minska segregationen inom gymnasieskolan. Utredningen beräknas slutföra sitt uppdrag senast den 3 februari 2020.

Informationen läggs till handlingarna.

e. Prioriteringar avseende framtida regionala tillväxtarbetet, inklusive EU:s sammanhållningspolitik

Anna Lindberg berättar att regionen har erbjudits att komma med inspel för att utveckla den regionala tillväxtpolitiken inklusive sammanhållningspolitiken. Frågor och inspel diskuterades på förra tillväxtberedningen vilket tagits hänsyn till i svaret. Regionen sammanställer analysmaterial, viktiga prioriteringar och förutsättningar utifrån länets utmaningar. Beskrivning sker även av gränsöverskridande samarbete och behov av samverkan med statliga myndigheter som Försäkringskassan, Migrationsverket och Arbetsförmedlingen. Region Norrbotten har lyft att ansvaret för landsbygdsfrågor och kompetensförsörjning ska ligga på regionen. Samt att bedömning av miljömålen och Agenda 2030 ska diskuteras i en bredare krets och koppla till den regionala utvecklingspolitiken.

Informationen läggs till handlingarna.

f. Digitalisering – smarta byar

Staffan Lundberg informerar om olika delprojekt inom digitalisering för utveckling av bättre service i Norrbotten med långa avstånd samt åldrande och minskande befolkning. Projektet "Smart hållbara byar" – syftar till att genom innovativ digitalisering av tjänster och service kan fler bo kvar samt att det ger möjligheter att locka fler att bosätta sig på landsbygden. Man tittar på olika metoder för samverkan och gör olika tester av tjänster i byar. Olika piloter pågår som exempelvis att erbjuda IT-stöd via bokbussar, digital tidning i sex byar i Gällivare, enklare hälso- och sjukvårdstjänster och samordnande transporter. Nya idéer på digitala tjänster välkomnas och fler aktörer. Budgeten omsluter totalt 9.6 miljoner i tre år.

Region Norrbotten som har det regionala samordningsansvaret för digitalisering och har för avsikt att bilda ett organisationsövergripande nätverk för en tydlig bild om olika roller och ansvar.

Informationen läggs till handlingarna.

g. Socialt entreprenörskap

Karolina Kjellgren, Companion berättar om att intresset för socialt företagande och samhällsentreprenörskap ökar. 2018 kom regeringens strategi för sociala företag, ett uppdrag till Tillväxtverket att främja socialt företagande och samhällsentreprenörskap. Region Norrbotten och Coompanion har beviljats ett projekt för att arbeta med ökad regional spridning av idéer och kunskap till fler kommuner och sektorer. Det handlar om tre huvudspår; affärsutveckling sociala företag, effektiva strukturer för fler och starka sociala företag samt bredare marknad för större spridning av samhällsnyttiga affärer. Diskussion om hur sociala företag skulle kunna vara del i att lösa utmaningar exempelvis för de personer som står långt bort från arbetsmarknaden, stötta jobbmatchning, etc. Hur kan Norrbotten bidra med att skapa

bl.a. inom yrkeshögskolan, yrkesvux, validering, lärcentra samt studie- o yrkesvägledning till olika branscher. Samarbetet med AF är viktigt. Man avser även se över organisering av det regionala arbetet inom kompetensförsörjningsuppdraget.

Sveco har haft uppdrag av Region Norrbotten att undersöka regionalt yrkesvux och lärcentrumverksamhet. Gemensamt för samtliga kommuner är att elevunderlaget förändras. En allt större del av eleverna i yrkesvux har utländsk bakgrund vilket ställer nya krav på målgruppsanpassning samt en ökande andel är personer som vill byta yrke. Fortfarande är det en traditionell könsuppdelning av elever på utbildningarna. Det är mycket olika organiserat i delar av regionen. Samtliga kommuner i regionen har ett lärcentrum eller lärcentra liknande verksamhet. Gemensamt för samtliga kommuner är att lärcentrumet är en viktig förutsättning för att ge invånarna möjlighet till utbildning i hemkommunen. Sammanfattningsvis finns goda förutsättningar för att skapa en jämlik tillgång till ett brett utbud av utbildningsmöjligheter i regionen.

Informationen läggs till handlingarna.

12 Europeiskt påverkansarbete

Eva Jonsson informerar att arbetsdepartementet har inför den nya strukturfondsperioden gett ESF-rådet i uppdrag, att dels göra en omvärldsanalys med förslag till preliminära prioriteringar för Socialfonden, dels lämna förslag till nationellt program. De inspel som skett via Europaforum, SKL, etc. om regionala program har inte hör sammats. De fyra nordliga länen har gått samman och kräver regionalt anpassade handlingsplaner som kopplar till RUS och gleshetsallokeringen. ESF+ som en del av sammanhållningspolitiken är ett viktigt verktyg för regional kompetensförsörjning och än mer betydelsefull med tanke på Arbetsförmedlingens förändrade uppdrag. Fram till 28 juni kan regioner komma med inspel.

Informationen läggs till handlingarna.

13 Övriga frågor

Anders Öberg informerar om beslutet att lägga ner Bussgods AB som trots olika åtgärder gått med rejäla förluster senaste åren.

14 Nästa möte

4 oktober 10.00 – 16.00 på Norrbottens Kommuner.

15 Avslutning

Ordförande tackar för visat intresse och avslutar mötet.

Anders Öberg
Ordförande

Tomas Mörtberg
Justerare

Anita Lindfors
sekreterare

